

บันทึก

เรื่อง การดำรงตำแหน่งของผู้อำนวยการองค์การตลาดเพื่อเกษตรกร

องค์การตลาดเพื่อเกษตรกรได้มีหนังสือ ที่ กษ ๒๒๐๕/๕๔๐๗ ลงวันที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๓๕ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ความว่า องค์การตลาดเพื่อเกษตรกรได้แก้ไขเพิ่มเติมพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งองค์การตลาดเพื่อเกษตรกร (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๓๕ ในมาตรา ๑๘ ระบุให้คณะกรรมการองค์การตลาดเพื่อเกษตรกรพิจารณาบุคคลซึ่งเหมาะสม มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามกฎหมายว่าด้วยคุณสมบัติมาตรฐานสำหรับกรรมการและพนักงานรัฐวิสาหกิจ และมีความรู้ความชำนาญอันจะยังประโยชน์ให้เกิดแก่กิจการขององค์การตลาดเพื่อเกษตรกร เพื่อทำสัญญาจ้างเป็นผู้อำนวยการโดยให้มีอายุการจ้างคราวละสองปี และเมื่อครบกำหนดอายุสัญญาจ้างคณะกรรมการจะต่ออายุสัญญาจ้างอีกก็ได้ แต่เนื่องจากพระราชบัญญัติคุณสมบัติมาตรฐานสำหรับกรรมการและพนักงานรัฐวิสาหกิจ พ.ศ. ๒๕๑๘ มาตรา ๔ กำหนดค่านิยมของคำว่า “พนักงาน” หมายความว่า พนักงานและลูกจ้างของรัฐวิสาหกิจและให้หมายความรวมถึงผู้ว่าการ ผู้อำนวยการ ประกอบกับมาตรา ๙ ยังระบุว่าพนักงานรัฐวิสาหกิจต้องเป็นผู้มีอายุไม่เกิน ๖๐ ปีบริบูรณ์ องค์การตลาดเพื่อเกษตรกรจึงขอหารือคณะกรรมการกฤษฎีกาว่า ในกรณีนี้จะถือว่าผู้อำนวยการองค์การตลาดเพื่อเกษตรกรเป็นพนักงานรัฐวิสาหกิจหรือไม่ เพราะเหตุใด

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๔) ได้พิจารณาปัญหาดังกล่าวประกอบกับคำชี้แจงของผู้แทนกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (สำนักงานปลัดกระทรวงและองค์การตลาดเพื่อเกษตรกร) แล้ว ปรากฏข้อเท็จจริงเพิ่มเติมจากคำชี้แจงของผู้แทนองค์การตลาดเพื่อเกษตรกรว่า การที่องค์การตลาดเพื่อเกษตรกร (อ.ต.ก.) ได้ทำหรือปัญหาข้อกฎหมายว่า ผู้อำนวยการองค์การตลาดเพื่อเกษตรกรเป็นพนักงานรัฐวิสาหกิจหรือไม่นั้น เพื่อเป็นแนวทางในการวินิจฉัยปัญหาทางปฏิบัติเกี่ยวกับการทำสัญญาจ้างผู้อำนวยการองค์การตลาดเพื่อเกษตรกรตามมาตรา ๑๘^๑ แห่งพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งองค์การตลาดเพื่อเกษตรกร

^๑มาตรา ๑๘ ให้คณะกรรมการพิจารณาบุคคลซึ่งเหมาะสม มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามกฎหมายว่าด้วยคุณสมบัติมาตรฐานสำหรับกรรมการและพนักงานรัฐวิสาหกิจ และมีความรู้และความชำนาญอันจะยังประโยชน์ให้เกิดแก่กิจการของ อ.ต.ก. เพื่อทำสัญญาจ้างเป็นผู้อำนวยการ

การดำรงตำแหน่ง การพ้นจากตำแหน่ง และการกำหนดเงื่อนไขอื่นในการทดลองปฏิบัติงานหรือการทำงานในหน้าที่ผู้อำนวยการ ให้เป็นไปตามสัญญาจ้างที่คณะกรรมการกำหนดโดยให้มีอายุการจ้างคราวละสองปี และเมื่อครบกำหนดอายุสัญญาจ้าง คณะกรรมการจะต่ออายุสัญญาจ้างอีกก็ได้

พ.ศ. ๒๕๑๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกฤษฎีกา (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๓๕ ใน ๒ ประเด็น คือ

๑. ในการทำสัญญาจ้างผู้อำนวยการ อ.ต.ก.ซึ่งจะมีอายุการจ้างคราวละสองปี ตามมาตรา ๑๘ นั้น หากคณะกรรมการ อ.ต.ก.ได้พิจารณาจ้างบุคคลซึ่งจะมีอายุครบหกสิบปี บริบูรณ์ก่อนหมดอายุสัญญาจ้าง บุคคลนั้นจะอยู่ในตำแหน่งจนครบอายุสัญญาจ้างหรือไม่ หรือ จะต้องพ้นจากตำแหน่งเมื่ออายุครบหกสิบปีบริบูรณ์ตามกฎหมายว่าด้วยคุณสมบัติมาตรฐาน สำหรับกรรมการและพนักงานรัฐวิสาหกิจ

๒. ในกรณีที่คณะกรรมการ อ.ต.ก.ได้พิจารณาจ้างพนักงานของ อ.ต.ก.เป็น ผู้อำนวยการ อ.ต.ก. เมื่อผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งผู้อำนวยการ อ.ต.ก.ตามสัญญาจ้างแล้ว จะถือว่าผู้นั้นยังคงเป็นพนักงานของ อ.ต.ก.อยู่ต่อไปจนอายุครบหกสิบปีบริบูรณ์ได้หรือไม่ เพราะตามกฎหมายว่าด้วยคุณสมบัติมาตรฐานสำหรับกรรมการและพนักงานรัฐวิสาหกิจได้กำหนดนิยามของ พนักงานให้หมายความรวมถึงผู้อำนวยการด้วย

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๔) ได้พิจารณาปัญหา ข้อหารือและปัญหาตามคำชี้แจงของผู้แทนองค์การตลาดเพื่อเกษตรกรแล้วมีความเห็น ดังนี้

๑. สำหรับปัญหาในประเด็นแรกที่ว่า หากผู้อำนวยการ อ.ต.ก.มีอายุครบหกสิบปีบริบูรณ์ก่อนหมดอายุสัญญาจ้าง ผู้อำนวยการ อ.ต.ก.จะต้องพ้นจากตำแหน่งหรือไม่ นั้น มาตรา ๑๘ แห่งพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งองค์การตลาดเพื่อเกษตรกรพ.ศ. ๒๕๑๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกฤษฎีกา (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๓๕ได้กำหนดคุณสมบัติของผู้ที่จะได้รับการจ้างเป็นผู้อำนวยการ อ.ต.ก.ไว้ว่า ต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามกฎหมายว่าด้วย คุณสมบัติมาตรฐานสำหรับกรรมการและพนักงานรัฐวิสาหกิจ และมาตรา ๙^๒ แห่งพระราชบัญญัติ คุณสมบัติมาตรฐานสำหรับกรรมการและพนักงานรัฐวิสาหกิจ พ.ศ. ๒๕๑๘ ได้กำหนดคุณสมบัติ และลักษณะต้องห้ามของพนักงานซึ่งหมายความรวมถึงผู้อำนวยการ อ.ต.ก.ด้วยตามนิยามใน มาตรา ๔^๓ว่า ต้องมีอายุไม่เกินหกสิบปีบริบูรณ์ และการไม่มีคุณสมบัติดังกล่าวเป็นเหตุให้

^๒มาตรา ๙ พนักงานของรัฐวิสาหกิจ นอกจากต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ตามที่กำหนดไว้สำหรับรัฐวิสาหกิจนั้น ๆ แล้ว ยังต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามดังต่อไปนี้ด้วย

๑ล๑

๑ล๑

(๒) มีอายุไม่เกินหกสิบปีบริบูรณ์

๑ล๑

๑ล๑

๓มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

๑ล๑

๑ล๑

“พนักงาน” หมายความว่า พนักงานและลูกจ้างของรัฐวิสาหกิจ และให้หมายความรวมถึง ผู้ว่าการ ผู้อำนวยการ กรรมการผู้จัดการ ผู้จัดการ และให้รวมตลอดถึงที่ปรึกษาคณะกรรมการ ที่ปรึกษา รัฐวิสาหกิจ เลขานุการ ผู้ช่วยเลขานุการของคณะกรรมการ หรือบุคคลซึ่งดำรงตำแหน่งที่มีอำนาจหน้าที่ คล้ายคลึงกัน แต่เรียกชื่ออย่างอื่นในรัฐวิสาหกิจด้วย

พนักงานต้องพ้นจากตำแหน่งตามมาตรา ๑๑^๔ คณะกรรมการกฤษฎีกา(กรรมการร่างกฎหมาย
คณะที่ ๔) จึงเห็นว่า โดยปกติอายุการจ้างของผู้อำนวยการ อ.ต.ก.ย่อมต้องเป็นไปตามสัญญาจ้าง
แต่ก็ต้องไม่เกินกว่าหลักเกณฑ์ตามที่กฎหมายว่าด้วยคุณสมบัติมาตรฐานสำหรับกรรมการและ
พนักงานรัฐวิสาหกิจกำหนดไว้ ดังนั้น สำหรับกรณีตามปัญหาดังกล่าวนี้ ผู้อำนวยการ อ.ต.ก.จึง
ต้องพ้นจากตำแหน่งเมื่ออายุครบหกสิบปีบริบูรณ์ แม้ว่าจะยังไม่ครบอายุสัญญาจ้างก็ตาม และ
คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๔) มีข้อสังเกตว่า ในการที่
คณะกรรมการ อ.ต.ก.จะพิจารณาจ้างบุคคลซึ่งเหมาะสมเป็นผู้อำนวยการ อ.ต.ก.หรือพิจารณาต่อ
อายุสัญญาจ้างบุคคลดังกล่าวต่อไปอีก ควรจะได้คำนึงถึงอายุของบุคคลนั้นด้วย ถ้าบุคคลนั้นจะมี
อายุครบหกสิบปีบริบูรณ์ก่อนหมดอายุสัญญาจ้าง ก็ไม่ควรทำสัญญาจ้างบุคคลนั้นให้เป็น
ผู้อำนวยการ อ.ต.ก. เพื่อมิให้มีปัญหาทางปฏิบัติ

๒. สำหรับปัญหาในประเด็นที่สองที่ว่า หากคณะกรรมการ อ.ต.ก.ได้พิจารณา
จ้างผู้อำนวยการ อ.ต.ก.จากผู้ที่พ้นจากตำแหน่งของ อ.ต.ก. เมื่อผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งผู้อำนวยการ
อ.ต.ก.ตามสัญญาจ้างแล้ว จะถือว่าผู้นั้นยังคงเป็นพนักงานของอ.ต.ก.อยู่ต่อไปจนอายุครบหกสิบ
ปีบริบูรณ์ได้หรือไม่ นั้น เห็นว่า มาตรา ๑๙ (๒)^๕แห่งพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งองค์การตลาดเพื่อ
เกษตรกร พ.ศ. ๒๕๑๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกฤษฎีกาฯ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๓๕
กำหนดห้ามมิให้พนักงานหรือลูกจ้างของ อ.ต.ก.หรือของรัฐวิสาหกิจอื่นดำรงตำแหน่ง
ผู้อำนวยการ อ.ต.ก. ดังนั้น ในทางปฏิบัติหากคณะกรรมการ อ.ต.ก.เห็นสมควรจ้างพนักงานของ
อ.ต.ก.ให้ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการ อ.ต.ก. ผู้นั้นก็ต้องลาออกจากการเป็นพนักงานของ
อ.ต.ก.เสียก่อนและเมื่อผู้นั้นพ้นจากการเป็นพนักงานของ อ.ต.ก.ไปแล้ว การที่ผู้นั้นจะกลับดำรง
ตำแหน่งพนักงานของ อ.ต.ก.อีกหรือไม่เมื่อหมดอายุสัญญาจ้างให้เป็นผู้อำนวยการ อ.ต.ก. แล้วก็
ต้องเป็นไปตามข้อบังคับของ อ.ต.ก.ว่าด้วยการนั้น ไม่อาจอ้างเหตุตามพระราชบัญญัติคุณสมบัติ
มาตรฐานสำหรับกรรมการและพนักงานรัฐวิสาหกิจ พ.ศ. ๒๕๑๘ ซึ่งกำหนดนิยามคำว่า

“มาตรา ๑๑ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามที่กำหนดไว้สำหรับรัฐวิสาหกิจนั้น ๆ แล้ว
พนักงานพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

(๑) ตาย

(๒) ลาออก

(๓) เป็นผู้ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๙ หรือมาตรา ๑๐

สำหรับการพ้นจากตำแหน่งของพนักงานซึ่งมีอายุครบหกสิบปีบริบูรณ์ ให้พ้นเมื่อสิ้น
ปีงบประมาณตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณของปีที่พนักงานผู้นั้นมีอายุครบหกสิบปีบริบูรณ์

“มาตรา ๑๙ ผู้มีลักษณะอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้ จะเป็นผู้อำนวยการไม่ได้

๑.ลา

๑.ลา

(๒) เป็นข้าราชการประจำ พนักงานหรือลูกจ้างของทางราชการไม่ว่าจะเป็นราชการบริหาร
ส่วนกลาง ราชการบริหารส่วนภูมิภาค หรือราชการบริหารส่วนท้องถิ่น พนักงานหรือลูกจ้างของ อ.ต.ก.หรือของ
รัฐวิสาหกิจอื่น

๑.ลา

๑.ลา

“พนักงาน” ไว้ในมาตรา ๔ ให้รวมถึงผู้อำนวยการ เพื่อให้ผู้นั้นกลับดำรงตำแหน่งพนักงานของ
อ.ต.ก.ต่อไปอีกได้

(ลงชื่อ) ไมตรี ตันเต็มทรัพย์

(นายไมตรี ตันเต็มทรัพย์)

รองเลขาธิการฯ

ปฏิบัติราชการแทน เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

กุมภาพันธ์ ๒๕๓๖